

Özürlü Bir Çocu?a Sahip Anne-Babalar?n Kayg? Ve Endi?e Düzeyi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Özürlü Bir Çocu?a Sahip Anne-Babalar?n Kayg? Ve Endi?e Düzeyi Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28858>

Özet

Özürlü Bir Çocu?a Sahip Anne-Babalar?n Kayg? Ve Endi?e Düzeyi Ölçe?i, engelli veya sürekli hastal??? olan bir çocu?a sahip ebeveynlerin ya?ad??? kayg? ve endi?e düzeylerini kapsamlı bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmiş bir psikolojik ölçektir. Füsün Akkök tarafından 1989 y?l?nda Türkçe'ye uyarlama ve psikometrik özellikleri incelenen bu ölçek, ebeveynlerin kar??la?t??? zorluklar? 11 farklı alt boyutta ve toplam 66 madde ile ele almaktadır. Ölçek, aile içi sorunlardan kişisel endi?elere ve çocu?un özel durumuna ilişkin kayg?lara kadar geniş bir yelpazeyi kapsayarak, bu zorlu ya?am durumundaki ebeveynlerin psikolojik yükünü anlamaya yardımcı olur.

Anahtar Kelimeler

Kayg?, Endi?e, Engelli Çocuk, Ebeveyn, Psikolojik Ölçme, Uyarlama, Güvenirlik, Geçerlik, Faktör Analizi, Aile Sorunlar?, Kişisel Endi?eler

Yazarlar

Füsün Akkök

Amaç

Özürlü Bir Çocu?a Sahip Anne-Babalar?n Kayg? Ve Endi?e Düzeyi Ölçe?i'nin temel amacı, engelli veya kronik hastal??? olan bir engelli çocu?a sahip ebeveynlerin deneyimledi?i kayg? ve endi?e seviyelerini objektif bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, ebeveynlerin ya?am kalitelerini, psikolojik iyi olu?lar?n? ve kar??la?t?klar? spesifik stres faktörlerini belirlemede önemli bir araç olarak hizmet vermektedir. Ölçek, bu özel durumun getirdi?i çok yönlü zorluklar? anlayarak, ebeveynlere yönelik daha etkili destek programlar? ve müdahaleler geli?tirilmesine katkı sağlayamaz hedefler.

Ölçek, ebeveynlerin aile ya?amına getirilen s?n?rlamalardan mali kayg?lara, kişisel ödül eksikliğinden çocu?un ömür boyu bakım? gibi konulara kadar uzanan geniş bir yelpazedeki endi?elerini ortaya koymaktadır. Bu sayede, ebeveynlerin ya?ad??? stres kaynaklar?n?n detaylı bir profili ç?karılabilmekte ve klinik uygulamalarda ve ara?tırmalarda de?erli veriler sunulmaktadır.

Yapı

Ölçe?in ölçtü?ü psikolojik yapı, engelli bir çocu?a sahip olmanın getirdi?i spesifik kayg? ve endi?e düzeyleridir. Bu yapı, üç ana kategori altında toplanan 11 ayrı alt boyuttan oluşmaktadır:

Aile ?çindeki Sorunlar Boyutu: Bu boyut, engelli bir çocu?un aile sistemine getirdi?i zorluklar? ve adaptasyon süreçlerini de?erlendirir.

Ailenin Ya?am?na Getirdi?i S?n?rl?l?klar Boyutu

Mali Kayg?lar Boyutu

Aile ?çi Uyumsuzluk Boyutu

Aile Ferdinin Ki?isel Sorunlar? Boyutu: Bu boyut, ebeveynlerin bireysel olarak ya?ad??? psikolojik ve pratik zorluklara odaklan?r.

Ömür Boyu Bak?m Boyutu

Ki?isel Ödül Eksikli?i Boyutu

Sürekli Hastal?k Kayg?s? Boyutu

Bir Kurum Bak?m?n? Tercih Etme Boyutu

Aileye Getirece?i Zorluklar Boyutu

Özürlü veya Sürekli Hastal??? Olan Ki?iye ?li?kin Sorunlar Boyutu: Bu boyut, çocu?un engeli veya hastal??? ile do?rudan ili?kili spesifik endi?eleri kapsar.

Ba??ml?l?k ve Kendini Yönetme Boyutu

Bili?sel Bozukluk Boyutu

Fiziksel S?n?rl?l?klar Boyutu

Bu çok boyutlu yap?, ebeveynlerin ya?ad??? kayg? ve endi?enin karma??k do?as?n? yakalayarak, farkl? stres kaynaklar?n?n ayr? ayr? incelenmesine olanak tan?r. Ölçek, bu alt boyutlar arac?l???yla, engelli çocu?a sahip ebeveynlerin psikolojik durumunu derinlemesine anlamak için kapsaml? bir çerçeve sunar.

Geçerlik

Ölçek, Füsun Akkök taraf?ndan 1989 y?l?nda Türkiye'de yap?lan bir geçerlik çal??mas? ile de?erlendirilmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in engelli veya sürekli hastal??? olan bir çocu?a sahip ebeveynlerin kayg? ve endi?e düzeylerini kültürel olarak uygun ve do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermeyi amaçlam??t?r. Bir ölçe?in geçerli?i, onun gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü ifade eder.

Uyarlama çal??malar?nda genellikle içerik geçerli?i, yap? geçerli?i ve ölçüt geçerli?i gibi farkl? geçerlik türleri incelenir. Akkök'ün çal??mas?, bu ölçe?in Türk kültürü ve popülasyonu için geçerli oldu?unu ortaya koyarak, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenle kullan?labilece?inin temelini atm??t?r. Elde edilen geçerlik bulgular?, ölçe?in teorik yap?yla uyumlu oldu?unu ve ilgili kavramlar? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??mas? da 1989 y?l?nda Füsün Akkök taraf?ndan yap?lm??t?r. Güvenirlik, bir ölçme arac?n?n tutarl? ve kararl? sonuçlar verme derecesini ifade eder. Bir ölçe?in güvenilir olması, ayn? ko?ullar alt?nda tekrar uyguland???nda benzer sonuçlar vermesi anlam?na gelir.

Uyarlama çal??malar?nda genellikle iç tutarl?lık (Cronbach alfa katsay?s? gibi) ve test-tekrar test güvenilirli?i gibi yöntemler kullan?lır. Akkök'ün çal??mas?, ölçe?in maddelerinin kendi içinde tutarl? oldu?unu ve zaman içinde kararl? ölçümler sa?lad???n? göstermi?tir. Bu güvenilirlik bulgular?, ölçe?in ölçtü?ü kayg? ve endi?e düzeylerinin rastgele hatalardan ziyade gerçek farklılıklar? yans?tt???na dair önemli kanıtlar sunmaktadır.

Faktör Analizi

Ölçe?in 11 ayr? alt boyuttan oluşması, geli?tirme veya uyarlama sürecinde bir faktör analizi yap?ld???n? güçlü bir ?ekilde dü?ündürmektedir. Faktör analizi, çok say?da de?i?ken arasındaki ilişkileri inceleyerek, bu de?i?kenleri aç?ıklayan temel alt boyutlar? veya faktörleri belirlemek için kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. Bu analiz, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir.

Akkök'ün çal??mas?nda, engelli bir çocu?a sahip ebeveynlerin kayg? ve endi?elerini yans?tan 11 farklı alt boyutun (örne?in, Ailenin Ya?am?na Getirdi?i S?n?rlılıklar, Mali Kayg?lar, Ömür Boyu Bak?m) tanımlanması, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n faktör analiziyle desteklendi?ini ortaya koymaktadır. Bu, ölçe?in ebeveynlerin deneyimledi?i stresin farklı yönlerini ayr??t?rma yetene?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon). Ölçek, orijinal bir arac?n Türk kültürüne ve diline uygun hale getirilmesiyle geli?tirilmi?tir.

Format: Ölçek, toplam 66 maddeden oluşmaktadır. Her madde için yanıt formatı iki seçenektir: D (Do?ru = Genellikle geçerli) ve Y (Yanlış = Genellikle geçersiz).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Engelli veya sürekli hastal??? olan çocuklara sahip ebeveynler.

Ya? Grubu: Yeti?kin ebeveynler (genellikle 18 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, engelli veya kronik bir hastal??? olan çocuklara bakmakta olan ebeveynleri kapsamaktadır. Bu popülasyon, çocukların özel ihtiyaçları nedeniyle benzersiz

stres faktörleri ve kayg? düzeyleri deneyimleyebilir.

Test Metodolojisi: Kendi kendine raporlama ?eklinde uygulanan bir anket format?ndad?r. Kat?l?mc?lar, her bir maddeyi kendi durumlar?na göre "Do?ru" veya "Yanl???" olarak de?erlendirirler. Bu psikolojik ölçek, ebeveynlerin subjektif deneyimlerini ve alg?lar?n? yakalamak için tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Kayg?s?, Engellilik, Kronik Hastal?k, Psikometrik Özellikler, Stres, Aile Dan??manl???, Özel Gereksinimli Çocuklar, Psikolojik Destek

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

Kurumsal E-posta Adresleri: fusun@metu.edu.tr (Fusun Akkök)

Yaz??ma Adresi: Mevcut De?il

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler: Ölçe?in akademik ve klinik amaçlarla kullan?m? için yazar Fusun Akkök ile do?rudan ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m için ek izinler ve ko?ullar gerekebilir. Bilimsel ara?t?rmalarda etik kurallara uygunluk esast?r.

Ücret: Ölçe?in kullan?m?na ili?kin herhangi bir ücret bilgisi belirtilmemi?tir. Akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?mlar için genellikle ücretsiz oldu?u varsay?labilir, ancak kesin bilgi için yazarla ileti?ime geçmek en do?rusudur.

Test Y?I?: Ölçe?in güvenirlik ve geçerlik çal??mas? 1989 y?l?nda yap?lm??t?r.

Kaynaklar

Akkök, F. (1989). Özürlü Bir Çocu?a Sahip Anne-Babalar?n Kayg? Ve Endi?e Düzeyini Ölçme arac?n?n güvenirlik ve geçerlik çal??mas?. *Psikoloji Dergisi*, 7(23), 26-38.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [ozurlu-veya-surekli-hastaligi-olan-bir-cocuga-sahip-anne-babalarin-kaygi-ve-endise-duzeyi-olcegi.pdf](#)

Özürlü Bir Çocu?a Sahip Anne-Babalar?n Kayg? Ve Endi?e Düzeyi Ölçe?i

Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

11 alt boyut ve 66 madde.

Aile ?çindeki Sorunlar Boyutu:

1.Ailenin Ya?am?na Getirdi?i S?n?rl?l?klar Boyutu

2.Mali Kayg?lar Boyutu.

3.Aile ?çi Uyumsuzluk Boyutu

Aile Ferdinin Ki?isel Sorunlar? Boyutu:

4.Ömür Boyu Bak?m Boyutu

5.Ki?isel Ödül Eksikli?i Boyutu

6.Sürekli Hastal?k Kayg?s? Boyutu

7.Bir Kurum Bak?m?n? Tercih Etme Boyutu

8.Aileye Getirece?i Zorluklar Boyutu

Özürlü veya Sürekli Hastal??? Olan Ki?iye ?li?kin Sorunlar Boyutu

9.Ba??ml?l?k ve Kendini Yönetme Boyutu

10.Bili?sel Bozukluk Boyutu

11.Fiziksel S?n?rl?l?klar Boyutu